

Tussenevaluatie Wijkvisie Steenwijk-West Periode 2009-2013

1. Inleiding en leeswijze

Deze notitie is een evaluatie van het proces van de Wijkvisie Steenwijk-West 2025. Het is een evaluatie van de eerste periode: 2009 tot 2014, zoals gepland in de wijkvisie. De tweede evaluatie vindt in 2018 plaats.

De notitie is opgesteld door Joop Hofman in samenwerking met Mariët Bloemendal en Bert van der Ploeg, allemaal van Rode Wouw.

In de notitie zult u een aantal onderwerpen verschillende keren voorbij zien komen, maar steeds vanuit een ander perspectief.

Zo komt in hoofdstuk 5 'Op Straat' de beleving van de bewoners in beeld. In Hoofdstuk 6 'Wat valt op?' staat wat de opstellers van de notitie als belangrijke en onderscheidende onderwerpen zien. Hoofdstuk 7 'Conclusies' geeft de conclusies aan en Hoofdstuk 8 'Twintig aanbevelingen' neemt een voorschot op de komende perioden door met twintig aanbevelingen te komen.

Deze notitie begint vanzelfsprekend met de inleiding en de inhoudsopgave gevolgd door hoofdstuk 2 over de vier evaluatievragen. In hoofdstuk 3 geven we de participatieve onderzoeksvorm weer waarin we deze evaluatie hebben gegoten. Hoofdstuk 4 gaat over de geschiedenis van de wijkvisie in Steenwijk-West.

Werken aan participatieprocessen en werken in buurten en wijken is ons werk en voor ons altijd leuk om te doen. Maar werken in Steenwijk-West was een cadeautje voor ons, waarmee we het jaar 2013 konden afsluiten en ons werk in 2014 konden openen.

We voelden ons er zeer welkom, dank jullie wel.

Mariët Bloemendal,
Bert van der Ploeg,
Joop Hofman

Rode Wouw, Deventer

Inhoudsopgave

1	Inleiding en leeswijze	pag.	2
	Inhoudsopgave	pag.	3
2	Vraag	pag.	4
3	Aanpak, en waarom zo	pag.	5
4	De geschiedenis van de wijkvisie	pag.	7
5	Op straat	pag.	9
6	Wat valt op?	pag.	11
7	De conclusies	pag.	26
8	Twintig aanbevelingen	pag.	31
	 Bijlage straatgesprekken	pag.	 36

2. Vraag

Vier vragen moeten we beantwoorden, slechts vier, over de eerste vijf jaren wijkvisie Steenwijk-West 2025:

- Worden of zijn de ambities en doelstellingen uit de wijkvisie gehaald?
- Zijn de betrokken partijen tevreden – ontevreden over het verloop van de uitvoering van de wijkvisie?
- Moeten de ambities, doelen en planning bijgesteld worden?

De vierde, toegevoegde vraag, ging over de Wijkkracht. Dit naar aanleiding van de discussie over het continueren van eerdere afspraken rond de financiering van de Wijkkracht, in het voorjaar van 2013.

- In hoeverre moet de inzet van de Wijkkracht ook na 31-12-2014 gecontinueerd worden?

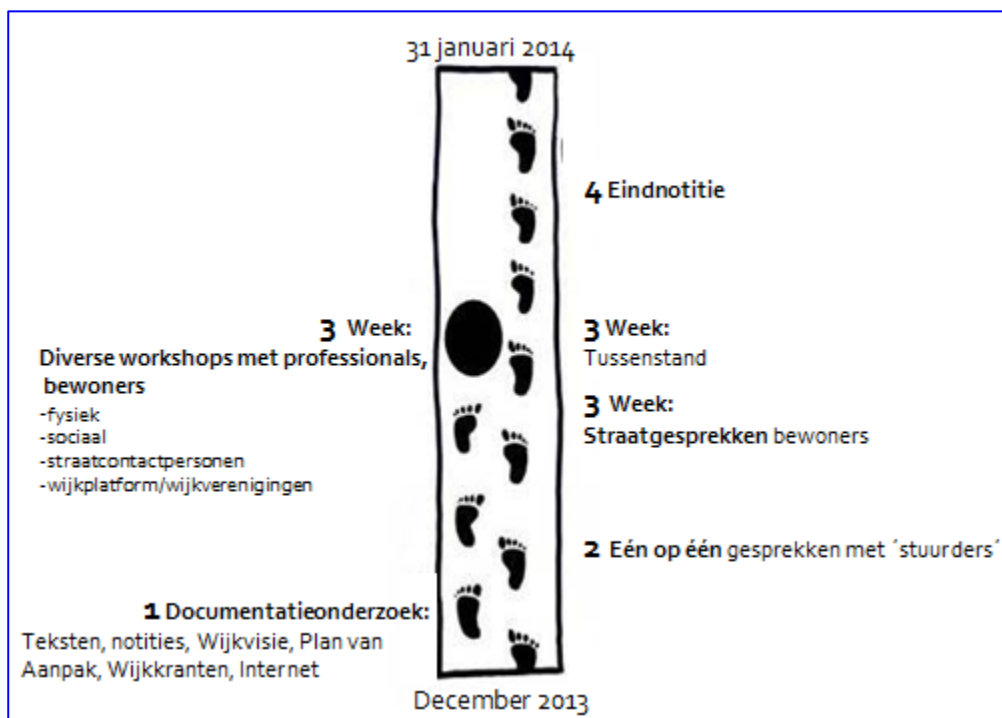
Het stellen van deze vragen levert zoveel antwoorden, bijzinnen en 'ook nog even dit' op, dat we een reeks aan opvattingen hebben gelezen, gezien en gehoord.

Maar uiteindelijk gaat deze Tussenevaluatie 2009-2014 over deze vier vragen.

3. Aanpak, en waarom zo

De Tussenevaluatie is in vier stappen uitgevoerd:

1. een documentenonderzoek (wijkvisie, plan van aanpak, deelplannen, nieuwsbrieven, planevaluaties, wijkkrant, internet, etc.)
2. één op één interviews met vijf mensen die een sturende rol hebben in het proces van de wijkvisie (wethouder Luc Greven, directeurbestuurder Woonconcept Sandra Korthuis, projectleider gemeente Nicolette van den Poll, projectleider Woonconcept Hendrikus Loof, regiomanager Timpaan Welzijn Anke van Gorkum). Deze interviews zijn agendasettend voor de derde stap
3. de Westweek, een week waar middels vier workshops intensief is gepraat met in de wijk werkzame professionals en met actieve wijkbewoners. In totaal hebben 44 mensen hieraan meegedaan. Daarnaast zijn er straatgesprekken gehouden over het wel en wee van de wijkvisie. In totaal zijn er 111 gesprekken gevoerd met Steenwijk-Westbewoners.
4. tenslotte is de Westweek afgesloten met een gesprek over de ervaringen en uitkomsten van al die gesprekken en workshops en zijn er al wat voorschotten genomen op de conclusies van de tussenevaluatie. 30 Bewoners en professionals waren bij dit afsluitend gesprek, dat met een goede stampottomaaltijd in De Korf is afgesloten.

Bij de start hebben we de keuze voor deze participatieve evaluatievorm gemotiveerd met: "omdat daar a.) de meeste kwaliteit in zit als het gaat om informatie en kennis ophalen, b.) de evaluatie geen extern document wordt, maar ook een reflectie-instrument is tussen alle partijen en c) we een grote deelname op een praktische manier kunnen organiseren: 60-80 betrokkenen (professioneel of actieve bewoner) en 60-80 bewoners in straatgesprekken."

De uitkomsten van de open straatgesprekken hebben geleid tot 915 opvattingen over de hoofdlijnen van de Wijkvisie Steenwijk-West. Daarnaast nog 220 algemene opmerkingen, 97 opvattingen over de leefbaarheid in de wijk, 111 opvattingen over de mate van

betrokkenheid bij de wijkvisie en 100 maal is er aangegeven welk project als het meest geslaagd wordt beschouwd. Zie bijlage 1 voor nadere uitwerking van de straatgesprekken.

De vier workshops kenden in totaal 44 deelnemers. Precies eerlijk verdeeld: 22 professionals en 22 bewoners.

Drie mensen hadden aangegeven niet aanwezig te kunnen zijn bij de workshops, maar dat ze wel hun verhaal kwijt wilden. Dat heeft geleid tot één gesprek en twee uitgebreide mails. In alle vier de workshops zijn 12 inhoudelijke onderwerpen beoordeeld en besproken, daarnaast konden deelnemers eigen onderwerpen inbrengen.

Afsluitend hebben alle workshoppers aangegeven wat ze de komende jaren Meer, Minder, Nieuw of Nooit meer wilden bij de Wijkvisie Steenwijk-West.

72 maal Meer, 25 Nieuwe onderwerpen, 17 zaken mogen Minder en 15 punten Nooit Meer. Deze massa aan opvattingen, vanuit verschillende perspectieven aan ons (Rode Wouw) gegeven maakt dat we goed, breed en divers geïnformeerd zijn.

4. De geschiedenis van de wijkvisie

De Wijkvisie Steenwijk-West is het vervolg op de Wijkplan-aanpak die tussen 1999-2008 leidend is geweest voor de wijkvernieuwing¹. Het wijkplan kende 2 fasen.

Fase 1 markeerde zich door stevige fysieke planvorming die vooral topdown aan de wijk werd gepresenteerd, en gepaard ging met een slechte begeleiding. De presentatie tijdens de workshops zegt hierover: "woningen worden gesloopt waar nog bewoners in zitten; sloopbrieven worden op de verkeerde adressen bezorgd en bewoners die denken eerst de dans te ontspringen worden zomaar verrast met gewijzigde plannen en moeten alsnog verkassen".

De fase 1 wijkplan-plannen had op drie punten nadere overdenking nodig:

1. bewoners verzetten zich tegen de plannen, dus veel weerstand.
2. het stelselmatig doorzetten van de massaliteit van de plannen (25% van de wijk was al gesloopt) zou betekenen dat Steenwijk-West als sociale buurt van de kaart dreigde te verdwijnen
3. de strategie van bewonersdifferentiatie (mixen van groepen bewoners) om de wijk sociaal te versterken werkte niet.

Bij de start van fase 2 (2004) is gekozen voor het principe 'Bouwen voor de Buurt'.

De nieuwe integrale Wijkvisie Steenwijk-West is in 2009 opgesteld in opdracht van de stuurgroep. In tegenstelling tot het eerder genoemde wijkplan is de wijkvisie veel meer een document waar bewoners een sterke inbreng in hebben gehad. De wijkvisie beoogt een integrale fysieke en sociale aanpak. Ze kent vijf uitgangspunten voor de ontwikkeling van de wijk:

1. behoud sociale structuur handhaven
2. bestaande stedenbouwkundige structuur en versterken groenstructuur
3. meer woningdifferentiatie (balans huur – koop)
4. oplossen waterproblematiek
5. oplossen parkeerproblematiek.

Op fysiek niveau (woningen en openbare ruimte) zijn er 14 projecten beschreven.

Op sociaal niveau kent de wijkvisie geen gerichte projecten.

In de samenwerkingsovereenkomst die volgend is op de wijkvisie, is sprake van drie sociale hoofdlijnen:

1. begeleiding bewoners bij fysieke projectuitvoering
2. versterken bewonersparticipatie bij de planvorming (opstellen van een Sociale Toekomstvisie 2025, inzet eigen kracht bij plannen en kinderparticipatie middels een kinderraad)
3. verminderen individuele problematiek en achterstanden.

In het fysieke deel is naast de projectenaanpak nog een inhoudelijk hoofdstuk ingebouwd; namelijk de duurzaamheidsambities. Deze staan in de samenwerkingsovereenkomst (niet in

¹ Ook voor de wijkplan aanpak was er al sprake van een wijkgerichte aanpak in Steenwijk-West. In het begin van de jaren 90 werd onder de noemer Sociale Vernieuwing vooral ingezet op buurtbeheer.

de wijkvisie). Hierin wordt aangegeven dat de bestaande woningen energiezuiniger worden gemaakt o.a. op basis van een nog op te stellen Energievisie van Woonconcept.

De Wijkvisie Steenwijk-West wordt gestuurd door een stuurgroep (de coördinerend wethouder gemeente Steenwijkerland en de directiebestuurder van Woonconcept). Deze bewaakt de planning en de voortgang op hoofdlijnen.

Er is een projectbureau dat verantwoordelijk is voor de voortgang van de uitvoering. Het Projectbureau kent twee verschijningsvormen: Smal en Breed.

Het projectbureau Smal bestaat uit de projectleiders van de gemeente en Woonconcept en de Wijkkracht (Timpaan Welzijn). Deze bewaakt de doelstellingen van de wijkvisie en de goede verhouding fysiek/sociaal.

In het Projectbureau Breed zitten ook vertegenwoordigers van diverse gemeentelijke afdelingen die een rol spelen bij het nastreven van de doelen van de wijkvisie. In tegenstelling tot Projectbureau Smal zijn de mensen in Projectbureau Breed niet gemandateerd.

De wijk is georganiseerd in de wijkvereniging Steenwijk-West (d.d. 26 november 1973). In het proces van de wijkvisie is er een wijkplatform waarin bewoners en in de wijk actieve organisaties (wijkvereniging, scholen, wijkcentrum,...) zitten. Het moet waarborgen dat de wijk- en de bewonersinbreng zo optimaal mogelijk is.

Voor de projectuitvoering worden tijdelijke werkgroepen ingesteld die steeds anders van samenstelling kunnen zijn. Wel is er altijd iemand van het projectbureau aangehaakt.

En er is een redactie van de wijkkrant, een belangrijke informatiebron voor de ontwikkelingen.

De regie van het wijkvisieproces is een 50/50 gedeelde verantwoordelijkheid van de gemeente Steenwijkerland en Woonconcept. De Wijkkracht is de derde centrale speler en heeft met name in de uitvoering een regisserende rol: de wijkkrant, het wijkplatform en de bewonersondersteuning bij diverse deelprojecten.

Een belangrijk kenmerk is dat de wijkvisie als bindende inhoudelijke onderlegger geldt voor alle partijen: wijkplatform, wijkvereniging, gemeente, Woonconcept, Timpaan Welzijn. En niet alsof het een routeplanner is die de projecten van 2009 tot en met 2025 nauwkeurig uitschrijft. De wijkvisie kent planingsperioden van drie keer vijf jaar en daarbinnen wordt ook per onderwerp, project en activiteit beoordeeld hoe de aanpak vorm krijgt. Niet ter discussie staat dat alle partijen er voor zorgen dat het onderwerp wordt aangepakt, wel hoe. Lokale omstandigheden en marktomstandigheden zijn bepalend voor de inkleuring.

5. Op straat

De wijkvisie leeft in Steenwijk-West. Misschien niet het woord en niet de organisatiestructuur, maar wel de dynamiek en de resultaten van de vele plannen. En het leeft niet als bedreiging maar als perspectief voor verbetering. “We zien het gebeuren” is een vaak gehoorde opmerking. De straatgesprekken geven dat aan.

In alle delen van West wordt gewezen op de mooie resultaten in bijvoorbeeld de Tulpstraat of het opknappen van de Rozenstraat. Ook de nieuwbouw wordt als een verrijking gezien. Maar hier komt direct het eerste knelpunt om de hoek kijken: “Nieuwbouw is mooi, maar met pijn in het hart”. Het geeft aan hoe sterk betrokken de bewoners bij de wijk zijn, de geschiedenis van West is zeer belangrijk voor bewoners. Een tweede knelpunt is de hoge huur van de nieuwbouw. Toch zijn veel bewoners naar de nieuwbouw verhuist. West blijft West.

Steenwijk-West is ook wel een beetje bijzonder. Tenminste als je het afzet tegen landelijke trends. De vele nieuwe sociale woonprojecten in de wijk zorgen hier niet voor weerstand maar voor trots. Verassend veel bewoners gaven dat aan. Ieder is er welkom. “Mooi dat dit juist in onze wijk mag gebeuren.”

Minstens zo interessant, is dat een wijk waarin de meeste sociale problematiek van de gemeente Steenwijkerland zich afspeelt², het vertrouwen in de toekomst van de wijk en de leefbaarheid verreweg het grootste is van heel Steenwijkerland. In de omnibusenquête gemeente (2011) gelooft 50% van de inwoners dat de buurt erop vooruitgaat. Terwijl de gemiddelde Steenwijkerlander op 13,3% zit.

We zien dezelfde uitkomsten in de straatgesprekken. Van de 98 mensen die in een gesprek iets zeiden over de leefbaarheidontwikkeling in de buurt, was er één die het beoordeelde met de laagste score (1) en 67 met de allerhoogste score (5).

Betrokkenheid en Steenwijk-West horen bij elkaar zoals keien bij Steenwijk. Dat bleek ook uit de ‘betrokkenheidvraag’ tijdens de straatgesprekken. Er was een algemeen beeld dat veel bewoners betrokken zijn bij de planvorming, en dat veel meer bewoners er geen kennis van hadden en de informatie niet bijhouden. Dat bleek een enorme misvatting. Van de 111 gesproken bewoners scoorden er 88 met een 5 op de vraag “Voelt u zich voldoende geïnformeerd over de ontwikkelingen in de wijk?” Niemand gaf een 1 of een 2. Met name, nee vooral, de wijkkrant is hier de reden van. Deze wordt verslonden. Verschillende bewoners wisten zo al van de straatgesprekken en verwachtten al een ‘buurtpraatje’.

Buurtpraatjes zijn belangrijk in Steenwijk-West. Veel mensen zeiden verschillende zaken over de woonomgeving (zie ook bijlage 1), maar met stip op nummer 2 staat het verlangen naar buurtcontacten. Er is een groep bewoners die de oude contacten missen, veel bewoners willen graag de contacten tussen oude en nieuwe bewoners versterken. En een bijzondere contactvraag ligt er tussen de verschillende sociale woonvormen en de omliggende buurt. Buurtcontacten en goede sociale relaties zijn kenmerkend voor de sociale samenhang in Steenwijk-West.

² Meer dan 30% van alle uitkeringen van de gemeente zijn in Steenwijk-West terwijl het ruim 7% van de totaalbevolking uitmaakt

Toch zijn er rond de wijkvisie verschillen per buurt aan te geven. In statements:

Afsluitend in de straatgesprekken was de vraag naar het meest geslaagde voorbeeld van de wijkvisie.

De top vijf van meest genoemde voorbeelden:

1. De Tulpstraat woningen en pleintje	27
2. De nieuwbouw	26
3. Het opknappen van oude straten	22
4. Het nieuwe MFC De Zuidwester	14
5. Het concept Kanjerschool	13

6. Wat valt op?

De ambities en hoofdlijnen van de wijkvisie

Sociale structuur behouden

- Het behoud van de sociale structuur wordt in de samenwerkingsovereenkomst genoemd als belangrijkste pijler. De weg ernaar toe is vooral een fysieke weg, namelijk het bieden van meer variatie in de woningvoorraad en het fors verminderen van de benedenbovenwoningen, omdat die naast de lage woonkwaliteit ook zorgen voor een grote instroom van tijdelijke bewoners, die voor relatief veel onrust in de wijk zorgen en weinig binding met en zorg voor de wijk hebben.

Een belangrijk verschil tussen wijkplan en wijkvisie is dat in de wijkvisie uitgegaan wordt van zogenaamd 'chirurgisch herstructureren' in plaats van de massale slopingrepen uit de 1e en 2e fase van het wijkplan. Chirurgisch in de zin van kleinschalig, zorg voor bestaande huurders, minder massieve overlast.

- In de wijkvisie is de analyse van het 'sociale' beperkt gebleven tot het benoemen van de buurtbinding. Dit staat in schril contrast met de fysiek georiënteerde analyses: historische bebouwing, stedenbouwkundig, groen en voorzieningen, woningtype, architectuur, ruimtelijk, bouwkundig. De wijkvisie is vooral een fysieke visie met oog voor de sociale binding.

- Naast de sociale binding zijn er nog sociale vraagstukken die heel erg gelden voor Steenwijk-West, maar geen plek hebben gekregen in de wijkvisie. Zoals de sociale stijgingsperspectieven in de wijk (inkomen, opleiding, werk, taal, sociale participatie), of de sociale problematiek/overlast (verslaving, armoede, relatieproblematiek, gezondheid, ...). In de samenwerkingsovereenkomst wordt wel aangegeven dat er sprake is van "hardnekkige sociale en individuele problemen".

Het systematisch met bewoners maken van een persoonlijk sociaal plan om te werken aan sociale stijging is niet gebeurd. Wel was er sprake van individuele sociale begeleiding bij uit/doorverhuizing. In verschillende situaties is er creatief maatwerk geleverd.

Opvallend is dat op hetzelfde moment dat Woonconcept en de gemeente de Wijkvisie Steenwijk-West maakten er op initiatief van de gemeente een Notitie Wijkgerichte Aanpak Steenwijk-West³ is opgesteld. Deze is onderdeel geworden van het Uitvoeringsplan Wet Participatiebudget Steenwijkerland en in oktober 2009 vastgesteld door het College van B en W. Eén van de concrete uitkomsten van dit uitvoeringsplan is het Plusteam in Steenwijk-West.

³ Notitie Wijkgerichte Aanpak Steenwijkerland, opgesteld door de werkgroep Steenwijk-West bestaat uit vertegenwoordigers van het wijkplatform Steenwijk-West, de wijkvereniging Steenwijk-West, Timpaan Welzijn Overijssel, Deltioncollege, Woonconcept, Projectbureau Wijkplan Steenwijk-West, UWV, IGSD en de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Steenwijkerland.

In de Notitie Wijkgerichte Aanpak Steenwijkerland wordt ingezet op drie doelen:

1. het vergroten van de kansen van de bewoners op de arbeidsmarkt volgens de methodiek van de participatieladder voor sociale groei (van geïsoleerd leven tot betaald werk)
2. wijk informatie voor alle bewoners toegankelijk maken door de bestaande wijkkrant en bestaande nieuwsbrief samen te voegen
3. uitkeringsgerechtigden werkervaring op laten doen door een project te starten om 45 woningen/tuinen op te laten knappen.

In de Wijkvisie Steenwijk-West 2025 (2009) of de Samenwerkingsovereenkomst (2011) zijn deze doelstellingen niet terug te vinden. Dat deze aanpak niet in de wijkvisie of de samenwerkingsovereenkomst staat zegt wellicht iets over de mate waarop het sociale domein meedoet in de wijkvisie.

Er zijn namelijk wel veel activiteiten en projecten in de wijk, maar weinig vanuit de samenhang en het gezamenlijke wijkperspectief van de wijkvisie. Er wordt wijkgericht gewerkt, doelgroepgericht en domeingericht.

En juist in een wijk als Steenwijk-West zou gekozen moeten worden voor een elkaar versterkende lijn in de aanpak. De wijk is dermate onderscheidend in betrokkenheid, sociale kracht en innovatie en aan de andere kant kent ze bovengemiddelde cijfers als het gaat om sociale problematiek.

- Er is sprake van diverse vormen van sociaal handelen in de wijk:
 1. de sociale infrastructuur in de wijk in stand houden. Dit gebeurt met name door bewonersinzet en activiteiten. De wijkvereniging en De Korf zijn daarin belangrijke sleutelpartijen. Daarnaast is de informele sociale omgang en samenwerking tussen bewoners een zeer belangrijke gangmaker voor de infrastructuur
 2. de sociale begeleiding van bewoners bij de uitvoering van deelplannen. Dan gaat het om voorbereiden op de plannen, participatie in de planvorming, de uitvoering van het sociale begeleidingsplan van Woonconcept. Dit loopt goed, alhoewel een deel van de geplande aanpak, nl. de individuele gesprekken gericht op verminderen van problemen en op individuele sociale stijging, niet zo georganiseerd worden.
 3. de sociale stijging van bewoners. In de uitvoering is dit deel geen onderdeel van de wijkvisie-aanpak. Wel behoort het tot de doelen van de gemeente om de sociale participatie in Steenwijkerland te vergroten en zeker geldt dat voor Steenwijk-West, waar 30% van alle uitkeringsgerechtigden woont.
- De sociale binding in de wijk staat onder druk met de realisatie van de wijkvisie, maar tegelijkertijd wordt er meer dan ooit naar verlangd en aan gewerkt om het overleefd te houden of te verfrissen. Bewoners hebben het gevoel dat hun wijk haar eigen sociale identiteit heeft behouden ondanks de instroom van nieuwe bewoners en diverse projecten van sociale woonvormen. Misschien is het wel dankzij deze instroom, want ook de nieuwe bewoners geven aan dat ze willen investeren in sociale buurtcontacten. Een paar barbecues en een goed WK voetbal kan wonderen doen.
- Er is sprake van sociale stijging door wijkgerichte inzet van:
 - het Plusteam; een project dat als zeer positief beleefd wordt

- maatwerkoplossingen bij het uitvoeren van het sociaal plan bij uitverhuizen. Zo zijn 'paradijsvogels' begeleidt naar andere paradijsvogelwoningen en zijn er mensen doorverwezen naar het RIBW
- individuele begeleiding van bewoners in de sociale woonvormprojecten
- reguliere inzet sociale partners (school, welzijnswerk, zorgpartijen). Denk aan de cursussen Nederlands of het taalproject 'Taal is de sleutel tot groei'
- de Kanjerschool; een pedagogisch concept van het samenwerkingsverband van de Brede School dat verbreding zoekt naar de gehele wijk
- het reguliere werk van De Korf, waar vrijwilligers en organisaties allerlei laagdrempelige ontmoetingen organiseren en een variëteit aan activiteiten bedoeld om alle bewoners een plek te geven.

Echter de meeste van deze interventies, m.u.v. het Plusteam en de uitverhuizing, zouden waarschijnlijk ook hebben plaatsgevonden zonder de wijkvisie.

- Bewoners geven aan dat er minder sociale overlast is in de wijk. Wel verdient het gebied Parkstaat, Kanaalstraat, Aastraat aandacht. Temeer omdat het nu in een overgangperiode zit van uitverhuizing naar plannen maken.

Versterken groenstructuur

Het versterken van de groenstructuur moet vorm krijgen door grotere, aaneengesloten groengebieden en door meer hoogwaardig groen. En het snippergroen moet verdwijnen omdat ze niks toevoegt en duur in beheer is.

- De 'grote' groenontwikkeling stokt. Het plan om vanuit Park Rams Woerthe drie groene 'armen' de wijk in te laten lopen hapert. In de 1e fase is één groene arm gerealiseerd (tussen Villa Parkzicht en de voormalige Korf-lokatie komt het park de wijk in). De tweede groene arm (Admiraal de Ruyterstraat) wordt niet gerealiseerd. Hiervoor zijn twee redenen: het voortbestaan van de Willem Alexanderschool op de huidige locatie en het aanpassen van het plan voor de aanpak van Het Dal. De derde groene arm (Jan van Riebeeckstraat) wordt verder groen aangekleed wanneer de straat wordt heringericht.
- Bewoners willen graag groene oplossingen voor diverse niet gebruikte groene veldjes in de wijk.
- Het aanpakken van snippergroen brengt ook gevaren met zich mee. Het kan leiden tot meer 'vergrijsing' in de wijk. Bewoners vinden dat er heel langzaam steeds meer stenen in de wijk komen die kleine stukjes groen innemen. Met name in de voortuinen. Dat is praktisch om het parkeerprobleem op te lossen maar tast het stedenbouwkundige en groene beeld wel aan.
- Het aanpakken van de groenversnippering omwille van kostenbeheersing hoeft niet persé gevonden te worden in het afstoten van stukjes groen. Ook groenoverdracht aan bewoners kan een oplossing zijn en tegelijkertijd meehelpen aan de wensen van bewonerszelfbeheer.

In de wijk (wijkvereniging en Plusteam) leven ideeën voor het zogenaamde 'urban gardening': groenprojecten en duurzaamheidsprojecten in een stedelijke omgeving. Dat kan hier goed op inspelen.

Parkeeroplossingen

- In de uitgevoerde plannen is meer ruimte gemaakt voor parkeren op straat. Dat was bedoeld om a) meer parkeerruimte te maken en b) het parkeren in de voortuinen te beperken.
- Hoewel er sprake is van meer parkeerplaatsen wordt er nog steeds een grote parkeerdruk ervaren. Dat is niet het geval bij de al aangepakte straten. In de andere delen van de wijk blijft het hardnekkig spelen. Het is een probleem van meer en grotere auto's, smalle straten, woekeren met ruimte in een woonwijk, het grote aantal beneden- en bovenwoningen, zo dicht mogelijk bij de eigen voordeur willen parkeren.
- Het probleem is deels op te lossen door een aantal open groenstroken geschikt te maken voor parkeren maar dat komt in conflict met een andere hoofdlijn van de wijkvisie, namelijk meer en hoogwaardig groen in de wijk.

Wateroverlast

Aan het voorkomen van wateroverlast in de lage delen van de wijk wordt de komende jaren verder gewerkt door ontkoppeling van het hemelwater in het nieuwe rioleringssysteem.

- In de straten waar een herinrichting heeft plaatsgevonden is de riolering vervangen door een gescheiden stelsel. We hebben het tot nu toe over de Tulpstraat/Irisstraat, Frans Halsstraat en Rozenstraat. De Kanaalstraat en Parkstraat zullen na de zomer van 2014 heringericht worden (met rioolvervanging), voor de Aastraat zal dit gebeuren na de sloop en nieuwbouw (nieuwbouw 2015/2016, herinrichting 2016).

Ook de Rembrandtstraat zal na de realisatie van het woningbouwplan worden heringericht en de riolering vervangen. Vanuit de Rembrandtstraat loopt het regenwaterriool richting het gebied van MFC de Zuidwester. Daar is een wateropvang aangelegd voor o.a. Steenwijk-West.

Verscheidenheid woningen

De woningdifferentiatie is vooral ingezet om diverse doelgroepen in de wijk te kunnen huisvesten die zich langere tijd willen binden aan Steenwijk-West.

- In de 'Under Construction' folder uit 2012 zie je aan de foto's al de verschillende nieuwe woningtypen: de Frans Halsstraat, het blok van de jongerenwoningen aan de Jan van Riebeeckstraat inclusief een aantal RIBW-woningen, het opknappen van de oude winkelpanden voor RIBW, Plusteam en Buurtzorg op de hoek Frans Halsstraat/Paul Krugerstraat. Ook voor de Rembrandtstraat worden in plaats van

sociale huurwoningen nu koopwoningen gepland. En het meest onderscheidend zijn, alhoewel uitgevoerd als fase 2-plan, de woningen met een grote rode kap in de Jan van Riebeeckstraat.

Er zijn meer koopwoningen gekomen, maar het blijft een wijk met een groot contingent huurwoningen.

- Als afronding van het project Entree van de Wijk is op de kop van de Tulpstraat een fraai kunstwerk geplaatst. Dit object is door kunstenaar Linda Verkaaik ontworpen en gemaakt waarbij ze zich heeft laten inspireren door bewoners (jong en oud) van de wijk. Uitspraken en gezegden uit en over de wijk zijn in het kunstwerk verwerkt. De kleurige en 's avonds verlichte dakjes op de uitgestrekte handen staan symbool voor de kleurrijke wijk die achter de entree verscholen ligt. Kleurrijk in velerlei opzichten.

De samenwerkingsovereenkomst

- De wijkvisie heeft het over een integrale fysieke en sociale aanpak. In de samenwerkingsovereenkomst van februari 2011 is dit in twee hoofdstukken uitgewerkt: fysiek en sociaal.

De samenwerkingsovereenkomst en het hoofdstuk fysiek

- De wijkvisie heeft uitvoeringsfasen van 5 jaar. In de eerste fase tot en met 2014 worden 12 fysieke projecten benoemd, deels in de wijkvisie en aangevuld met projecten uit de samenwerkingsovereenkomst Wijkvisie Steenwijk-West:

Van Speijkstraat e.o.	herinrichting binnentuin	plan bijgesteld, uitvoering in 2014
Het Dal	verhuurstop Aastraat	gerealiseerd
	instandhoudingbeurt (ged.)	gerealiseerd
	renovatie (ged.)	gerealiseerd
	verkoop (ged.)	in uitvoering
	aanpak buitenruimte	in voorbereiding
Verlaatseweg 42 -112	planmatig onderhoud	uitgevoerd
Verlaatseweg 20-40, enz.	idem	idem
Rembrandtstraat oz	sloop/nieuwbouw	sloop afgerond/ nieuwbouw in voorbereiding
Van Riebeeck	sloop/nieuwbouw	voorbereid
Paul Kruger 38-44	groot onderhoud/buitenruimte	uitgevoerd
Paul Kruger 66-88	idem	idem
Paul Kruger/Rembr.	idem	idem
Rozenstraat	herinrichting	idem
Anjelier/Bloem	herinrichting	uitgesteld
Entree van de wijk	herinrichting, wegverbetering	uitgevoerd
	Kunstwerk	
Brede School/mfc	nieuwbouw	oplevering voorjaar 2014

Daarnaast zijn er projecten uitgevoerd die niet zo nadrukkelijk in de Wijkvisie Steenwijk-West stonden vermeld. Zoals het herbestraten en de nieuwbouw in de Frans Halsstraat, het aankopen en opknappen van twee verpauperde winkelpanden door Woonconcept op de hoek Frans Halsstraat/Paul Krugerstraat (die beiden een nieuwe en maatschappelijke bestemming hebben gekregen).

Alle geplande projecten zijn aangepakt of zo in voorbereiding dat het aannemelijk is dat het in 2014 uitgevoerd wordt. Wel hebben enkele

In de workshops evaluatie Steenwijk-West zijn elf onderwerpen beoordeeld door alle deelnemers. Een aantal zijn door alle vierenveertig deelnemers met 'groen' beoordeeld, dit betekent "Zo ervaar ik het ook". Eén daarvan is "De nieuwe fysieke projecten zorgen voor een merkbare vooruitgang in de wijk". Als argumenten kwamen voorbij:

- Het ziet er gewoon mooier uit.
- De wijk is veiliger, rustiger.
- Er is minder extreme woonoverlast.
- Mensen zijn trotser op hun buurt en dat straalt ook op henzelf af.
- Het wijkimago buiten Steenwijk-West is verbeterd.
- De aanmelding op school (Kindcentrum Willem Alexander) van buiten de wijk groeit.
- Het komt door de betrokkenheid van de bestuurders van de gemeente en Woonconcept. Ieder op zijn eigen manier maar zeer merkbaar in de wijk.

slooppnieuwbouwprojecten vertraging opgelopen door de investeringsstop die Woonconcept eind 2012 afkondigde. Pas in het 3e kwartaal van 2013 konden deze projecten weer worden opgepakt.

- Een ander voornemen uit de Wijkvisie Steenwijk-West is het op een gefaseerde wijze opstellen en invoeren van een nieuw bestemmingsplan.

Er is een nieuw bestemmingsplan voor de kernen Steenwijk en Tuk. Daarin is ook Steenwijk-West opgenomen. Het was niet mogelijk om nieuwe ontwikkelingen in dit (conserverende) bestemmingsplan op te nemen.

- Een apart onderdeel van het fysieke hoofdstuk is de 'Duurzaamheidsambitie'. In de uitvoering van renovatie, de nieuwbouw en de werken in de openbare ruimte wordt er volgens duurzaamheidnormen (AgentschapNL⁴) gewerkt. De nieuwbouwwoningen voldoen aan de eisen van energieprestaties: hemelwater en rioolwater wordt gescheiden, de openbare verlichting is met ledverlichting gerealiseerd en er wordt zoveel mogelijk gewerkt met duurzaam ingekocht materiaal.

Drie duurzaamheidsonderzoeken zijn (nog) niet van de grond gekomen: 1) de Energievisie die in opdracht van Woonconcept zou worden gemaakt, 2) het onderzoek naar het meer energieneutraal inrichten van de wijk en 3) een onderzoek naar de mogelijkheden voor verticaal groen en groene daken in de nieuwbouw.

Ook wat aansprekende projecten als een cradle-to-cradleproject en de bewonersvoorlichting over milieuvriendelijk tuinaanleg en onderhoud zijn niet uitgevoerd.

De samenwerkingsovereenkomst en het hoofdstuk sociaal

De wijkvisie spreekt vooral over het in stand houden van de sociale infrastructuur.

De samenwerkingsovereenkomst heeft het over drie hoofdlijnen:

1. bewonersbegeleiding bij fysieke projecten
2. bewonersparticipatie en bevorderen eigen kracht
3. verminderen van de individuele problematiek en achterstanden.

- Deze drie hoofdlijnen kennen een aantal projecten en activiteiten. Veel van deze projecten zijn in de loop van tijd gewijzigd, verdwenen, vervangen of aangevuld met nieuwe projecten. Dat is kenmerkend voor het snel veranderende sociale veld. Toch lijken ze minder prominent mee te doen in de wijkvisie. Kenmerkend is de 'Under Construction' flyer die alleen maar rept over 12 fysieke projecten.

- De bewonersbegeleiding bij de fysieke plannen loopt goed, de Wijkkracht verzorgt dit. Bewoners en professionals zijn hier zeer tevreden over. Hierdoor worden niet alleen bewoners vroegtijdig geïnformeerd maar de bewonersbijeenkomsten zorgen er ook voor dat plannen gewijzigd worden. Een voorbeeld is het binnenterrein gelegen tussen woningblokken aan de Vondelstraat, Van Speykstraat, Paul Krugerstraat en Jan van Riebeeckstraat. In de wijkvisie staat dat dit gemeenschappelijk moet worden, na

⁴ Agentschap NL was een agentschap van het Ministerie van Economische Zaken. Per 1-1-2014 is het omgezet in de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

bewonersgesprekken bleek dat bewoners daar anders over dachten, maar ook dat het binnenterrein voor het grootste deel netjes onderhouden was, op één deel na. Na heroverweging is dit plan bijgesteld.

De professionals merken de aanwezigheid van de Wijkkracht omdat daardoor overleggen makkelijker en doelgerichter lopen. Wijkinstanties geven aan dat de Wijkkracht er voor zorgt dat de samenwerking tussen professionals en rond de projecten geolied loopt.

- Het versterken van de bewonersparticipatie en het bevorderen van eigen kracht kent vier activiteiten in de samenwerkingsovereenkomst:

1. ondersteunen van bewonerscommissies
2. opstellen van een Sociale Toekomstvisie Steenwijk-West 2025
3. het project Burensociëteit
4. kinderinspraak en het oprichten van een kinderraad.

De ondersteuning van tal van bewonersgroepen en commissies wordt als zeer waardevol ervaren. De projecten Sociale Toekomstvisie en de Burensociëteit zijn gestrand. De methode waarop de Sociale Toekomstvisie werd opgezet leverde weinig sociale bouwstenen op. Wel een overzicht aan 'klein leed'. Vervolgens is samen met bewoners een hondenpoepproject en een zwerfvuilproject opgezet. Het project de Burensociëteit bleek niet aan te slaan.

Rond kinderinspraak is er veel georganiseerd zoals het project 'De macht van zeven en acht', er is een skatebaan gerealiseerd, de kinderen hebben meegestemd op het kunstwerk en er is veel directe samenwerking met de scholen (aanpak Kanjerschool). Maar een orgaan als een kinderraad is niet van de grond gekomen.

- Het verminderen van de individuele problematiek en achterstanden wordt vooral opgehangen aan het op individueel niveau opstellen van een sociaal plan. Zoals in hoofdstuk 5 al vermeld is dat beperkt gebleven en is er geen geregisseerde samenwerking op wijkniveau (methodiek, strategie, casusoverleg,...). Tot nu toe zoeken Woonconcept en de Wijkkracht op creatieve manieren oplossingen voor individuele gevallen.

Het Plusteam is een schoolvoorbeeld van succesvol werken aan de combinatie sociale achterstand aanpakken en wijkverbetering.

- Het sociale domein van de wijkvisie lijkt vooral goed te lopen door de persoonlijke inzet van werkers. Toch is er op dit punt meer winst te boeken. Ook de sociale professionals die deelnemer waren aan de Workshops gaven dit aan. Velen ontmoetten elkaar voor het eerst, er was behoefte aan goede en meer samenwerking, meer binding met de wijkvisie.

- De sterke bewonersorganisatie-infrastructuur maakt dat er veel sociale doelen worden bereikt via informele wegen. Bewoners noemen voorbeelden hoe ze mensen in sociaal isolement helpen door zelf eten voor ze te kopen, ze organiseren laagdrempelige ontmoetingen in de wijk, leggen relaties tussen sociale woonvormen en de directe omgeving, spreken overlastgevers aan, doen aan jongerenactiviteiten, etc. De positie van de actieve, georganiseerde bewoners verschuift van doelgroep en deelnemer naar partner en uitvoerder van sociale doelen. In de organisatieverhoudingen zou dat terug te vinden moeten zijn. Waarom zouden er geen actieve bewoners mee kunnen doen aan sociale wijkteams of het organiseren van keukentafelgesprekken?

Het beste van de wijkvisie is....

Bewoners en professionals konden in de workshops aangeven wat zij zagen als het beste van de wijkvisie tot nu toe. In de wordcloud is te zien wat scoort.

De Wijkkracht

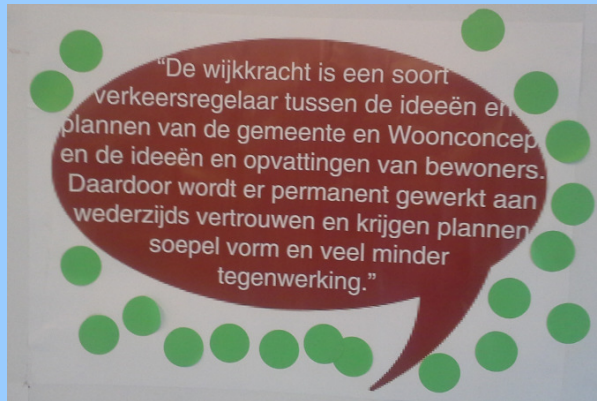
Een letterlijke verpersoonlijking van 'het sociale' is de Wijkkracht. Met name omdat er uitgegaan wordt van een integrale aanpak hebben de gemeente en Woonconcept gezamenlijk een Wijkkracht aangetrokken. Deze richt zich primair op de sociale kant van de wijkvisie. Rechtspositioneel is de Wijkkracht bij Timpaan Welzijn ondergebracht. Veel van de sociale ambities en projecten uit de wijkvisie en de samenwerkingsovereenkomst komen op het uitvoeringsbordje van de Wijkkracht. De Wijkkracht is letterlijk een derde partij, namelijk onafhankelijk opererend van de directe sturing van de gemeente en Woonconcept. Deze rol maakt het mogelijk om vanuit eigen professionele vrijheid met bewoners aan de slag te gaan.

- Het evalueren van het werk van de Wijkkracht is om drie redenen moeilijk:
 1. de doelen, de activiteiten, de vrije werkruimte en de opdracht zijn vooraf niet helder benoemd
 2. de Wijkkracht kan in de samenwerking met andere professionele partijen niet sturen op de wijkvisie ambities, omdat die een eigen aansturing cq. subsidierelatie hebben
 3. er is een periode van ruim zes maanden geweest dat er geen Wijkkracht was.
- Van het werk van de Wijkkracht over de periode 2010 tot begin 2013 is een verslag gemaakt.
- De opdracht van de Wijkkracht is niet helder. In het werkverslag van de Wijkkracht wordt gesproken over vier accenten:
 1. aansturing en invulling van de sociale paragraaf van de wijkvisie, vanuit de projectleiding (het projectbureau)
 2. actief in de wijk
 3. werken met externe (samenwerkings)partners
 4. ondersteuning wijkkaders.

In de vacature van de Wijkkracht staat als tekst "de aansturing en invulling van de sociale paragraaf van de wijkvisie". Dus: bewonersbegeleiding bij fysieke projecten,

bewonersparticipatie en bevorderen eigen kracht, verminderen van de individuele problematiek en achterstanden. Waarbij het projectbureau leidend is.

De uitkomst van de workshops kende vier opvattingen waar alle 44 deelnemers (bewoners en professionals) positief op scoorden. Eén daarvan ging over de rol van de Wijkkracht. Ieder zag de Wijkkracht als een 'verkeersregelaar' tussen gemeente, Woonconcept en bewoners.

Workshop Professionals Sociaal 14-1-2014

- Uit de gesprekken met alle partijen blijkt dat de functie Wijkkracht door iedereen beoordeeld wordt als zeer waardevol en cruciaal voor het proces van de wijkvisie. Betrekken en informeren van bewoners, begeleiden en ondersteunen, het organiseren en ze daarbij helpen, versterken van de wijkvisie met bewonersopvattingen en daardoor bouwen aan draagvlak, zoeken van creatieve oplossingen voor lastige problemen, verbinden en versterken van de samenwerking van wijkinstanties, opzetten van sociale projecten, innoveren door nieuwe ideeën en concepten te introduceren, het binnenhalen van externe subsidies, etc. Bij al deze punten zijn er Steenwijk-West voorbeelden te noemen van het werk van de Wijkkracht.

Medewerker gemeente in een workshop: "Als de Wijkkracht er niet bij zit loopt een bespreking wat stroever, chaotischer, vaak defensiever. De Wijkkracht is onafhankelijker en maakt het mogelijk dat we werken aan oplossingen".

De procesorganisatie

- Er zijn een heleboel organisaties en overleggen die zorgen dat het draait en soms heel goed draait bij de realisatie van de wijkvisie. Toch zien we vijf centrale figuren in de procesorganisatie:
 1. Het Projectbureau Smal als de centrale spelverdeler. Het werkt met name door de opstelling en werkhouding van de drie mensen.
 2. De stuurgroep is van belang in de structuur, maar vooral om het projectbureau te 'ontlasten' cq. rugdekking te geven bij het doorhakken van grote knopen en eventuele conflicten. Hiermee blijft het projectbureau centraal staan en is de stuurgroep flankerend vanuit de top.

De stuurgroep staat als organisatievorm in de wijkvisie-structuur. De formele deelnemers in de stuurgroep, de wethouder van Steenwijkerland en de directeur van Woonconcept, werken vooral op basis van een gedeelde visie, goede werkrelaties en wederzijds vertrouwen binnen en buiten de stuurgroep.
 3. De manier waarop de wijk zich georganiseerd heeft in een wijkvereniging met heel veel straatcontactpersonen (40) en het wijkplatform. Dat is passend bij de stevige

sociale infrastructuur van de wijk. Op deze manier krijgt de wijkvisie 'lading' vanuit de wijk en aan de andere kant zorgt de overleg-, en sociale infrastructuur ervoor dat de wijkvisie goed land en uitgelegd kan worden door de wijk aan de wijk.

4. Wezenlijk voor het succes van de realisatie van de wijkvisie is de wijkkrant Steenwijk-West. Negentig procent van de bewoners voelt zich goed geïnformeerd.
5. Het vijfde punt is het voegwerk tussen deze vier punten. Formeel opereert het projectbureau hierin als 'voeger'. In de praktijk weten de groepen elkaar ook rechtstreeks te vinden of via uitvoerders in de wijk.

- De sturing vanuit de gemeente is georganiseerd vanuit een projectwethouder, die aanspreekbaar is voor het project Steenwijk-West. De brede sturing van het gemeentebestuur gericht op Steenwijk-West gaat echter via de diverse wethouders, waardoor afstemming wel mogelijk is maar het efficiënt nastreven van de doelen niet optimaal is.

Bewoners noemen ook de veelheid aan bestuurders in de wijk. Enerzijds zijn ze blij met de betrokkenheid, anderzijds is het lastig schakelen met "een wethouder voor de hele wijk, en eentje voor de brede school, een ander voor de hondenpoep en dan hebben we ook nog iemand voor de wijkshow."

- Door diverse kolommen in de gemeente ontstaan er onduidelijkheden en soms grensconflicten. Onderwijs, sociale projecten, zorg, economische inzet, IGSD kennen een eigen opvatting, verantwoordelijkheid en sturing. Het Projectbureau Breed moet dat middels afstemming ondervangen. Daarbij leunt ze vooral op de bereidheid van alle partijen om zich te willen plooien richting de doelen van de wijkvisie, omdat ze geen mandaat of doorzettingsmacht heeft.

Ook bij de uitvoering in de wijk is er behoefte aan afstemming. De professionals geven dat aan.

- De uitvoeringsfilosofie is gebaseerd op twee woorden die alle twee niet terug te vinden zijn in de tekst van de wijkvisie: chirurgisch, flexibel. 'Chirurgisch' is anderhalf jaar later (2011) wel tot uitgangspunt verklaard door de raad; bij het vaststellen van de wijkvisie en de samenwerkingsovereenkomst door de Gemeenteraad en Woonconcept.

Chirurgische ingrepen om de samenhang in de buurt zo weinig mogelijk te verstoren. Dit komt samen met 'flexibel' in alle gesprekken terug als een toverwoord. Hiermee wordt aangegeven dat per beoogd project steeds weer opnieuw de omvang, ritme, snelheid en noodzaak beoordeeld worden en dat daarna de uitvoering precisiewerk moet zijn, passend binnen de algemene uitgangspunten in de wijkvisie. De wethouder noemt het 'piecemeal engineering'⁵ bedrijven, dat is stapje voor stapje de samenleving rationeel verbeteren. Dus geen Masterplan met masterplanning, maar een Uitgangspuntenplan met maatwerkuitwerking.

De directeurbestuurder van Woonconcept onderstreept het belang van chirurgisch werken: "Deze benadering heeft ervoor gezorgd dat de stuurgroep tijdig kon bijsturen toen er zich onverwachte marktontwikkelingen voordeden. Zoals de mogelijkheid om in de Rembrandtstraat te kiezen voor sociale koopwoningen in plaats van een mix van huur en koop."

⁵ Volgens de Oostenrijkse wetenschapsfilosoof Karl Popper richt je je dan op de kleine delen van een systeem waardoor je stukje bij beetje hervormt en veranderingen introduceert.

Het geeft wel een probleem: namelijk onzekerheid. Vooral bewoners die weten of vermoeden dat er iets met hun woning gaat gebeuren, weten nooit precies waar ze aan toe zijn. Planning, ingreep en aanpak zijn minder voorspelbaar.

Organisatie-uitgangspunten:

VAN	NAAR
Productgericht	Procesgericht
Planmatig ontwerpen	Intuitief ontwikkelen
Focus op sturing/regie vanuit gemeente	Focus op ondersteuning/ eigen kracht van gemeenschap
Vooraf codificeren	Achteraf codificeren
Verticale verhoudingen	Horizontale verhoudingen
Statische beleidscycli	Dynamische beleidscycli
Sturen op input	Sturen op output/ beïnvloeden outcome

Deze vormen van sturing zorgen ervoor dat de samenwerking Woonconcept, gemeente Steenwijkerland en wijk Steenwijk-West, meer en meer een gemeenschapsorganisatie wordt. Dit vergt een adaptieve, lenige, enigszins organische structuur die in een continue open verbinding staat (en dus informatie koppelend/delend) tot de samenleving en haar partners.

De samenwerking stoelt vooral op eenduidigheid in ambities, ruimte voor de belangen van alle partijen en goede relaties gebaseerd op vertrouwen. En minder op strakke organisatiestructuren en convenanten.

Dat is bij de Wijkvisie Steenwijk-West goed waar te nemen.

De eerste opvatting tijdens de workshops was "Ik heb er vertrouwen in dat de ambities van Wijkvisie Steenwijk-West gerealiseerd worden". Alle deelnemers (bewoners en professionals) gaven daar een groene sticker aan, niemand een rode.

Vertrouwen

De Wijkvisie Steenwijk-West is een antwoord op het wijkplan . In deze fase was het vertrouwen van de wijk in Woonconcept ver onder nul. Op dit moment is er een hoog vertrouwen in zowel Woonconcept als de gemeente Steenwijkerland.

- In de omnibusenquête 2011 (uitgave 2012) van de gemeente is aangegeven dat de bewoners van Steenwijk-West er vertrouwen in hebben dat de wijk er in de toekomst op vooruit gaat. Dat baseren ze vooral op de ervaringen tot nu toe. In dezelfde omnibusenquête geeft 43,1% van de inwoners aan dat de buurt er het laatste jaar al op vooruit is gegaan. Daarmee staat ze weer aan de top in Steenwijkerland, gemiddeld genomen geldt voor Steenwijkerland 12,6%.

Bewoners geven aan dat ze de mensen van Woonconcept en de gemeente vertrouwen. Met name de emotionele betrokkenheid bij het wel en wee van de buurt wordt ervaren. Dat geldt ook voor de bestuurlijke betrokkenheid. Over alle vier wethouders wordt gezegd dat ze meer dan alleen maar functioneel betrokken zijn bij Steenwijk-West.

Dit is essentieel omdat de bewoners van Steenwijk-West erg gericht zijn op de kwaliteit van relaties. En de procesorganisatie 'chirurgisch en flexibel' kan alleen werken als er vertrouwen is.

De jaarstop in de planontwikkeling, doordat Woonconcept financieel beperkt werd, werd door bewoners als teleurstellend en ongewenst beoordeeld. Maar de vertrouwensband die er lag, heeft ertoe geleid dat bewoners en Woonconcept eerder naast elkaar stonden dan tegenover elkaar.

Ook andersom geldt dat: de wethouder noemt Steenwijk-West "een boeiende wijk" en "de kraamkamer voor alle sociale innovaties in Steenwijk". Medewerkers van de gemeente, Woonconcept en Timpaan Welzijn spreken met warmte over de wijk.

- Er is een hoge professionele betrokkenheid (onderwijs, maatschappelijk werk, welzijn, zorg, hulppartijen) bij de wijk. Die betrokkenheid is hoger dan de samenwerkingsgraad. De Korf is daarbij het podium waarop het allemaal samen komt.

Communicatie en participatie

De samenwerkingsovereenkomst categoriseert de bewonersbetrokkenheid bij de planvorming op vier niveaus: individueel, collectief, wijkplatform, inwoners Steenwijkerland. Op individueel niveau worden alle bewoners geïnformeerd en uitgenodigd om opvattingen te delen via de wijkkrant, een website, buurtvergaderingen, nieuwsbrieven en het inloopcentrum. En als het gaat om veranderingen in de woning moet er overeenstemming bereikt worden tussen Woonconcept en de huurder.

Op collectief niveau worden zoveel mogelijk mensen en instanties betrokken en wordt gestreefd naar draagvlak voor de plannen.

Het wijkplatform geeft advies ten aanzien van alle stukken die naar de stuurgroep gaan. Daarnaast kan het wijkplatform ongevraagd advies geven aan de stuurgroep.

- Bewoners hebben een stem in de planvorming. Langzamerhand groeit in de wijk het besef dat bewoners mede planvormers zijn en dat de wijkvisie hun proces is. Met name instanties zien dit. Actieve bewoners ervaren dit ook en geven regelmatig het verschil met fase 1 aan. Professional: "Ik hoor steeds minder gemopper in de wijk". Bewoner: "Als je een idee hebt wordt altijd serieus gekeken of het mogelijk is het uit te voeren". Andere bewoner: "Ja, ja inspraak heb je altijd, daar kun je zelf voor zorgen. Daar hebben we geen Woonconcept of gemeente voor nodig. Maar soms weet je niet wat er mee gebeurt."
- De planparticipatie wordt aan de voorkant als plezierig ervaren door bewoners en door professionals. Regelmatig worden zo de plannen verbeterd. Bijvoorbeeld de plannen voor de Rozenstraat of de Entree van de wijk.
- Soms is het onduidelijk hoe het afwegingsproces verloopt als bewoners hun veelheid aan meningen hebben ingebracht. De terugkoppeling van de wijkshow bijvoorbeeld is wel goed geregeld maar in de beleving van bewoners gebeurt er weinig met hun inbreng. Het melden via de formele klachtenmelding werkt vaak effectiever dan meedoen met de show.
- De bewonersvoorhoede van Steenwijk-West is goed geïnformeerd en sterk betrokken bij de planvorming. Deze voorhoede is breed. De wijkvereniging bestaat al veertig jaar en is goed vertakt in de wijk en kent allerlei deelgroepen (bv bestuur Nieuwe Korf), al dan niet samen met wijkinstanties (bv Werkgroep Kanjerwijk). Er is een wijkplatform en een uitgebreid netwerk van straatcontactpersonen bestaande uit veertig mensen. Deze georganiseerde bewoners hebben over het algemeen een wijkbrede oriëntatie. Een tweede groep bewoners is vooral betrokken omdat het om hun directe leefomgeving of straat gaat. Zij doen mee in – tijdelijke – werkgroepen.

En dan is er nog de groep bewoners die niet meedoet, deze bestaat uit tweeën:

1. een groep die er bewust voor kiest om niet mee te doen
2. een groep die zich niet in staat voelt om mee te doen (geen kennis, spraakangst, taalproblemen, "niks voor mij", "geen tijd", ...).

In tegenstelling tot wat we vermoeden is deze eerste groep groot. Veel mensen kiezen er bewust voor om niet mee te doen. Ze voelen zich goed vertegenwoordigd door het wijkplatform en ze vinden dat ze goed geïnformeerd zijn over de wijkvisie.

Bij de tweede groep is de populatie van de verschillende sociale woonprojecten interessant. In de regel weten ze weinig van de planontwikkeling, maar door deelname aan de planontwikkeling kan juist voor deze groep een driedubbelslag worden geslagen: participatie bij de plannen, wijkintegratie door meer contacten met andere buurtbewoners, zelfontwikkeling van de groep bewoners.

- In de samenwerkingsovereenkomst wordt participatie nog beschouwd als planparticipatie: meer invloed op de plannen. Steeds meer ontstaat er ook behoefte aan doeparticipatie. Andere vormen van bewonersinzet voor dezelfde doelstelling: wijk leefbaar maken en houden.

Medewerkers van de gemeente geven aan dat ze daar in de toekomst meer naar toe zouden willen werken, bijvoorbeeld rond groenplannen. Taakoverdracht, financiële overdracht en delen van verantwoordelijkheden horen daar ook bij.

- De communicatie over de wijkvisie is vooral gericht op de voorbereiding en voortgang van de plannen. De wijkkrant en nieuwsbrieven zijn daarbij een belangrijk medium. We noemen dat 'voortgangscommunicatie'.

Een tweede communicatieonderwerp is de onzekerheid bij bewoners. Bewoners weten dat er iets gebeurt met hun woning of hun straat maar wanneer en hoe is onzeker. Kenmerkend bij dit onderwerp is dat er geen zekerheden gecommuniceerd kunnen worden. Mede door de organisatiefilosofie van 'chirurgisch en flexibel plannen' wordt de onzekerheid nog meer ingepland. Naast voortgangscommunicatie is er ook behoefte aan 'onzekerheidscommunicatie'.

- De belangrijkste informatiebron over de wijkvisie en alle andere plannen en activiteiten in de wijk is de wijkkrant. Meer dan 90% van de bewoners leest deze krant helemaal en heeft een hoge waardering voor de krant.

De opmaak, presentatie en artikelen zijn ook uitnodigend.

7. De conclusies

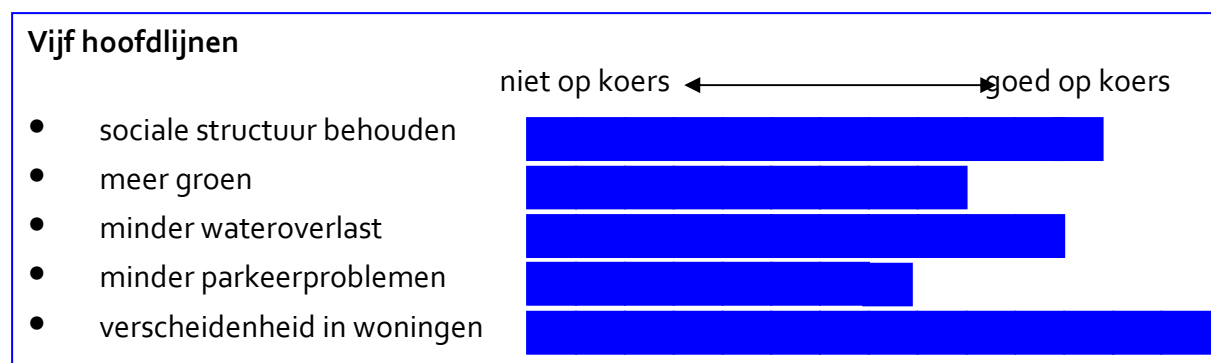
Ambities en doelen

De vraag of de ambities en doelen van de wijkvisie zijn gehaald of worden gehaald moet beginnen met het vaststellen wat deze doelen en ambities zijn.

Als opgave wordt in de wijkvisie gesproken over "het ontwikkelen van een duurzame en levensloopbestendige wijk met een gevarieerd woningaanbod voor jong en oud, waarbij ingespeeld wordt op de toekomstige veranderingen in de vraag naar woningtypen. Naast woningtypen gaat het ook om zaken als inrichting van de openbare ruimte en (het behouden) van de sociale structuur en buurtbinding in de wijk."

De wijkvisie geeft vijf hoofdlijnen aan en de samenwerkingsovereenkomst kent een variëteit aan richtingen, keuzen en werklijnen waar doelen onder liggen.

- Na vijf jaar zijn de vijf hoofdlijnen van de wijkvisie goed tot zeer goed op koers. Onderstaand een beoordeling van de vijf hoofdlijnen.

Het behouden van de sociale structuur en het vergroten van de verscheidenheid in woningen is zeer goed geslaagd. De andere hoofdlijnen volgen.

De lijn 'meer groen' vraagt om een nieuwe strategie, omdat de bestaande aanpak gaat vastlopen.

De hoofdlijn 'minder wateroverlast' is deels in uitvoering aan de zuidkant van de wijk, de noordkant moet nog. Dit loopt op planschema.

De hoofdlijn 'minder parkeerproblemen' wordt in de uitvoering wel volgens plan uitgevoerd maar heeft niet het effect in de wijk dat bewoners ervaren dat er voldoende parkeerruimte is.

- De samenwerkingsovereenkomst spreekt over 'chirurgisch en flexibel' plannen met als onderliggend doel de langdurige sloop- en bouwoverlast in de wijk te beperken, de bewoners te blijven binden aan de wijk en om situationeel te kunnen plannen. Al deze doelen komen tot hun recht.
- De duurzaamheidsambities zijn er vooral op gericht om het energieverbruik te verminderen. In de nieuwe woningen en in de gerenoveerde woningen is dat gelukt. Dit geldt ook voor de straatverlichting, maar beide zijn eerder gelieerd aan de huidige technische standaarden die gehanteerd worden, dan dat ze een extra ambitie uitstralen. Nieuwe energieconcepten zouden nog betere effecten (energieneutraal) kunnen behalen.

In de bestaande woningen is nog steeds sprake van veel energieverlies en hoge stookkosten.

De sociale werklijnen in de samenwerkingsovereenkomst zijn:

1. bewonersbegeleiding bij fysieke projecten
2. bewonersparticipatie en bevorderen eigen kracht
3. verminderen van de individuele problematiek en achterstanden.

De onderliggende doelen per werklijn lijken te zijn:

1. vergroten 'grip' bewoners op de effecten van de ingrijpende plannen door informatie en het bouwen aan draagvlak
2. vergroten regie van bewoners op de ontwikkelingen in de wijk
3. vergroten individuele sociale perspectieven bewoners.

Tijdens de planvoorbereiding en uitvoering hebben bewoners 'grip' op de effecten van de plannen, alhoewel het voor een grote groep wel overrompend voelt. Juist daarom is het van belang dat dit proces op deze wijze wordt georganiseerd. Als het gaat om de lange termijnplanning hebben veel bewoners het gevoel 'grip' te missen en dat veroorzaakt ongemak en onzekerheid.

Bewoners hebben zeker regie op de ontwikkelingen in de wijk. De sterke rol van het wijkplatform en de wijkvereniging, de straatcontactpersonen en diverse instanties in de wijk zijn hierin zeer belangrijk. De wijkkrant doet de rest.

De individuele sociale perspectieven van bewoners zijn niet systematisch aangepakt en daardoor niet vergroot. Wel zijn er geslaagde deelprojecten ontwikkeld. Het Plusteam is daarvan een goed voorbeeld.

De voortgang

- De planning van de fysieke projecten is vanaf eind 2012 in de verdrukking gekomen doordat Woonconcept zich genoodzaakt zag een volledige investeringsstop af te kondigen vanwege het verliezen van leenfaciliteit bij het WSW. Dit had rechtstreeks gevolgen voor de nieuwbouwplannen aan de Jan van Riebeeckstraat, Rembrandtstraat en Aastraat. In de 2^e helft van 2013 zijn de plannen weer voorzichtig opgepakt. De gevolgen van dit jaar vertraging moeten worden verwerkt in de planning voor de volgende termijn van de wijkvisie.
- De planning van de fysieke projecten voor de eerste vijf jaar is gehaald als het gaat om het starten van de plannen. Maar liggen wel achter op de planning, zoals de projecten Aastraat, Rembrandtstraat en Jan van Riebeeckstraat. De investeringsstop bij Woonconcept is daar debet aan.
- De keuze om na fase 1 in te zetten op het versterken van de bestaande sociale bewonersstructuur heeft zeer goed uitgepakt: fraaiere buurt, minder problemen, veel ruimte voor innovatie en meer veranderingen dan er voor die tijd mogelijk leek. En herstel van het vertrouwen van burgers in instanties/politiek, en andersom.

De Wijkkracht

De inzet van de Wijkkracht heeft ertoe geleid dat de sociale component van de wijkvisie goed in beeld is gekomen. Zeker in een wijk als Steenwijk-West is dat een voorwaarde voor het slagen van het fysieke deel. In die zin heeft de Wijkkracht ervoor gezorgd dat de fysieke plannen sneller en beter gerealiseerd konden worden.

Hoewel niet onderzocht, is het erg aannemelijk dat de Wijkkracht in financiële zin ook deels een verdienpost is voor het wijkvisieproces⁶. Vertraging in de plannen vanuit bewonershoek is voorkomen en daarmee ook vertragingkosten (doorlopende projectkosten, renteverlies, etc.), de plannen zijn beter passend bij de wijkbewoners gemaakt en daardoor minder verzet en weerstand. Er is geld van derden binnengehaald voor wijkprojecten, denk daarbij aan recente subsidies zoals het project sociale marktplaats.

In maatschappelijke zin heeft het werk van de Wijkkracht geleid tot meer draagvlak bij bewoners, creatieve oplossingen bij individuele verhuissituaties, meer eigen inzet van bewoners bij de planontwikkeling, sterkere positionering van bewonersgroepen in het planproces, betere werkrelaties en samenwerking tussen wijkinstanties, projectbegeleiding en nieuwe projecten in de wijk. Hier horen projecten bij als het Plusteam, Kanjerwijk, organisatievorm Nieuwe Korf, de Wijkkant, Macht van zeven en acht, de skatebaan en in de nabije toekomst de sociale marktplaats.

Het traject om de individuele problematiek en achterstanden methodisch georganiseerd aan te pakken is niet van de grond gekomen. Een belangrijke reden is het verschil in opvattingen binnen de gemeente: een op de wijk toegesneden aanpak inclusief maatwerk per situatie of een gemeentebrede aanpak met daarin zoveel mogelijk gelijkheid in benadering voor alle burgers. In het eerste geval is de Wijkkracht die actief oplossingen voorstelt en in het tweede geval heeft de Wijkkracht een doorverwijsrol.

Daarmee worden kansen gemist omdat Steenwijk-West een sterke wijkinfrastructuur heeft van betrokken bewoners en professionals, en een aantal projecten kent die een perspectief kunnen bieden aan diverse wijkbewoners die in de knel zitten.

Daarnaast hebben integrale aanpakken elders in het land (Achter de Voordeurprojecten, Multiprobleem-aanpakken) laten zien, via maatschappelijke kosten-batenanalyses, dat met goede samenwerking en informatie uitwisseling veel, vooral gemeentelijk geld, bespaard kan worden naast de individuele en maatschappelijke winst die gemaakt wordt.

Organisatie

- De samenwerking wordt zowel op strategisch, tactisch en uitvoerend niveau als goed ervaren. Dat komt vooral door de centrale rol van de mensen van het projectbureau die bindend en communicatief naar de eigen organisaties, partners en de buurt zijn, gezaghebbend in de eigen organisatie zijn, praktisch en slim oplossingsgericht zijn t.a.v. de wijkvisie vraagstukken. Ze scheppen vertrouwen, geven richting en zijn erg bepalend als het gaat om het 'chirurgisch en flexibel' plannen.
- De stuurgroep bewaakt op een losse maar betrokken wijze de voortgang van de fysieke projecten en laat zich maximaal informeren. Ze is minder gericht op de doelstellingen van

⁶ Onderzoek van Van Nimwegen en Partners in 2007 toont aan dat een vertraging van drie maanden in een herstructureringsproces van gemiddeld 500 woningen € 50.000 kost.

wijkvisie en de samenwerkingsovereenkomst. Deze doelstellingen zijn ook heel vaak niet expliciet benoemd.

- Op wijk-schaal is er wederzijds een open samenwerking tussen gemeente, Woonconcept en het wijkplatform en de wijkvereniging.
- Steenwijk-West kent veel sociale activiteiten. Vaak opgezet door bewoners en hun organisaties (De Korf, kerk), door de school (Kanjerschool, Taalproject) of zorgorganisaties (RIBW, Frion, Zorgmaatjes, Zorggroep Oude en Nieuwe Land, Buurtzorg, etc.), die veelal hun eigen doelen nastreven.
- De sociale professionals in de wijk (zorg, welzijn, sociale begeleiding, onderwijs, politie), zijn zeer betrokken bij de wijk, iets minder betrokken bij de precieze plannen van de wijkvisie en nog iets minder wijkgericht georganiseerd.

Ontwikkelingsstrategie

- De wijkvisie lijkt op dit moment de inhoudelijke onderlegger voor het uitvoeren van 14 vooral fysieke projecten in Steenwijk-West, waarin cruciaal voor het welslagen is:
 1. het projectbureau als motor
 2. het wijkplatform als sparringpartner en kennisspecialist van de wijk
 3. de Wijkkracht als verbinder tussen georganiseerde en ongeorganiseerde bewoners en het proces van de wijkvisie
 4. de stuurgroep als bestuurlijke koershouders en rugdekking.

Een vierspan.

- Een aantal centrale begrippen in de wijkvisie zijn politiek geladen. Zoals: leefbaarheidverbetering, duurzaamheidsambities, werken aan individuele sociale stijging op de participatieladder. Voor bewoners hebben deze begrippen vaak een andere betekenis en andere noodzaak dan instituties er aan geven. Daardoor worden de onderwerpen ook niet toegeëigend door bewoners.
- De stap-voor-stap uitvoering van de wijkvisie maakt het zichtbaar, overzichtelijk, niet bedreigend. En dat merken bewoners, het schept vertrouwen. Het vertrouwen bij bewoners komt omdat de aanpak zichtbare resultaten laat zien waar bewoners zich in kunnen herkennen (van straatrenovatie tot nieuwe huizen), dat er open gecommuniceerd wordt met bewoners, dat bewoners letterlijk naar de nieuwe huizen willen verhuizen en de woontevredenheid vertellen. De aanpak is niet flitsend, sexy of gelardeerd met 'wijkbranding' maar degelijk en dichtbij. Het is de degelijkheid van Douwe Egberts en niet de finefleur van Starbucks.

Participatie en communicatie

- De participatie bij de planvorming is bovengemiddeld goed. Er is ruimte om mee te doen, hoge betrokkenheid en deelname en de opvattingen van bewoners zijn terug te zien in de plannen.
- De planparticipatie loopt via de wijkorganisaties (wijkplatform en wijkvereniging) en op buurt of straatniveau worden aparte trajecten afgesproken met bewoners. Ook hier is sprake van een hoge deelname en voldoende invloedsmogelijkheden.

- Formeel wordt de inbreng van bewoners beschouwt als 'inbreng' of soms als 'adviserend'. In de dagelijkse praktijk wordt steeds gepoogd er samen uit te komen alsof de opvattingen van alle partijen hetzelfde gewicht hebben.
- De planparticipatie van bewoners in de sociale woonvormen is minimaal.
- Naast planparticipatie is er ook doeparticipatie. Die is niet zo benoemd in de wijkvisie. Gedurende de eerste 5-jarenperiode van de wijkvisie is deze participatiebenadering in het land steeds meer in beeld gekomen als participatievorm. Het kan de betrokkenheid van bewoners bij de ontwikkeling van hun wijk versterken.
- De bewoners voelen zich goed geïnformeerd over de wijkvisie. Het is misschien wel de meest verrassende uitkomst van de straatgesprekken dat meer dan 95% van de bewoners vinden dat ze goed tot zeer goed geïnformeerd worden. Vooral de wijkkrant Steenwijk-West en in mindere mate de Facebookpagina zijn hier bepalend in.
- De communicatie is vooral gericht op berichtgeving over voorgenomen plannen en uitgevoerde plannen. De zogenaamde voortgangscommunicatie. De communicatie over nog te nemen beslissingen kan beter. Veel bewoners weten dat er op termijn iets kan gaan gebeuren met hun woning of straat, maar wanneer en hoe is onduidelijk. Dat geeft ongemak en onzekerheid. De 'onzekerheidscommunicatie' kan beter.
- In dit hoofdstuk Conclusies kan niet vaak genoeg geconcludeerd worden dat de wijkkrant kwalitatief hoogwaardig is en onmisbaar in het op de hoogte stellen van de buurt over de wijkplannen.

8. Twintig aanbevelingen

- 1 De opgestelde wijkvisie en samenwerkingsovereenkomst Steenwijk-West met haar ambities, de organisatie, de sleutelspelers, de ontwikkelingsstrategie, het realisatieproces en de relatie gemeente Steenwijkerland - Woonconcept - bewoners Steenwijk-West, pakken de eerste vijf jaar goed uit. Het is in de eerste plaats zorg om het bestaande vast te houden.
En zorg dat het vierspan Stuurgroep, Projectbureau, Wijkkracht en Wijkplatform/wijkvereniging in stand blijft, want die zorgt voor snelheid, betrokkenheid, haalbaarheid.
- 2 De huidige wijkontwikkeling wordt vooral gedragen door een fysiek ontwikkelingsspoor. Er zou ook een sociaal ontwikkelingsspoor naast moeten lopen en op termijn een spoor voor gemeenschapsontwikkeling ('buurt zijn en buurt blijven').
Voeg een aantal thema's, meer uitgewerkt op ambities, toe aan de wijkvisie. Sociaal: zorg en sociale stijging. En duurzaamheid.
Doe dat niet uitgebreid maar met een akkoord.
- 3 De aanpak voor sociale stijging een hoge prioriteit geven. De grote groep mensen zonder werk en de toenemende armoede en schuldenproblematiek kunnen leiden tot een groep-binnen-de groep-gedrag. Meervoudige problematiek, isolement, huisuitzettingen en grote afstand tot de arbeidsmarkt zijn (straks) het gevolg. Een hoge belasting voor de wijk en hoge kosten voor uiteindelijk de gemeente en ook Woonconcept.
- 4 Van alle vijf hoofdlijnen in de wijkvisie lijkt de lijn 'versterking groenstructuur' in de toekomst het meest moeilijk haalbaar volgens de oude plannen. Er moet daar vroegtijdig op ingespeeld worden, door met een bijstelling te komen van de groenplannen zonder de groenambities in te leveren.
- 5 Stel voor de periode 2015-2020 een (nieuwe) ontwikkelingsvolgorde voor projecten op. De wijkvisie geeft al een ontwikkelingsvolgorde en het onderhoudsprogramma van Woonconcept voor de periode 2015-2025. Deze kan gehandhaafd worden en moet op strategisch niveau en vooral tactisch niveau (middelen, planning, realistische haalbaarheid,...) voorbereid worden voor de periode 2015-2020. Dit keer zowel fysiek, sociaal (mn. zorg en sociale stijging) en duurzaamheid.

Organisatie van het proces

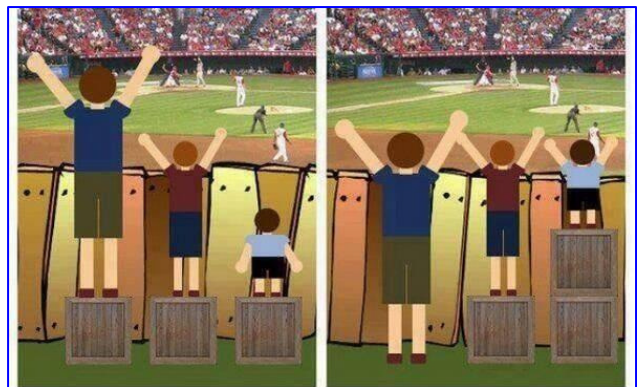
- 6 De bestaande verhouding Stuurgroep ↔ Projectbureau en Wijkplatform ↔ Werkgroepen in tact laten.
De stuurgroep richt zich vooral op het ruimte geven aan projecten en activiteiten, daarnaast moet ze scherper op de diverse ambities sturen (richting geven en bewaken) van de wijkvisie. Daarvoor is het wel nodig dat de ambities op de diverse

onderwerpen van de wijkvisie explicieter worden benoemd. En het is nodig dat de stuurgroep sturingsbevoegd is op wijkvisie.

- 7 Het 'chirurgisch en flexibel plannen' doorvertalen in bestuurlijke sturing. Dat wil zeggen een overstap maken van projectsturing (projectwethouder) naar programmasturing (programmawethouder). Dit is een overstap van bestuurlijke sturing gericht op het behalen van vooraf overeengekomen en gedefinieerde deelresultaten, waarbij de besluiten op diverse plekken genomen worden vaak gebaseerd op eigenstandige beslisdocumenten, naar sturing gericht op het nastreven van vooraf overeengekomen en gedefinieerde ambities waarbij besluiten genomen worden op momenten in het proces gebaseerd op programmaplannen. De diverse beleidsdomeinen worden dienend gemaakt aan de wijkvisie voor de wijk Steenwijk-West. Hiermee wordt de wijkvisie geen afstemmingsproces tussen plannen en projecten, maar een centrale katalysator van doelen en ambities
- 8 Er is sprake van bestuurlijke drukte in de wijk. Dit tekent de betrokkenheid maar maakt het onsamenhangend voor bewoners. Met het voorstel voor een programmawethouder (punt 7) is dat grotendeels te ondervangen.
- 9 Het professionele sociale domein een sterkere plek geven in de wijkvisie en laten aansluiten op de perspectieven van de wijkvisie. Zowel op beleidsniveau als bij het betrokken, maar los georganiseerde professionele netwerk in de wijk.

Wijkkracht

- 10 Continueren van de functie Wijkkracht. Deze zorgt ervoor dat de sociale component van de wijkvisie goed in beeld is gekomen. De komende periode zal de aandacht voor het sociale alleen maar sterker worden.
Daarbij komt dat er in Steenwijk-West een dubbele sociale druk is ten opzichte van andere gebieden in de gemeente:
enerzijds is er sprake van de meeste sociale achterstand en multi-problematiek en anderzijds vervult de wijk een compenserende rol naar de stad toe door de stedelijke 'opvang' van diverse sociale woonvormen op zich te nemen. Daarmee maakt ze ruimte voor de rest van Steenwijk om deze druk niet op zich te hoeven nemen.
En Steenwijk-West bestaat voor 80% uit huurwoningen, geen enkel ander gebied in de gemeente kent deze verhoudingen.
Steenwijk-West is ongelijk en ongelijke gevallen moeten ongelijk behandeld worden.
- 11 Voor de uitvoering van het werk van de Wijkkracht is het belangrijk dat er niet alleen taken liggen maar vooral doelen. De stuurgroep stelt deze doelen vast. De

Wijkkracht stelt samen met het wijkplatform een uitvoeringsprogramma op. De wijze waarop de Wijkkracht de uitvoering vorm geeft hoort bij de professionaliteit van de Wijkkracht.

De functie van de Wijkkracht voor 24 uur/week tot en met 31 december 2019 te verlengen. En op basis van de tweede tussenevaluatie van de wijkvisie in 2019 een vervolgbesluit te nemen.

Gemeenschapsontwikkeling

- 12 Het in stand houden van de sociale structuur van de wijk neemt ook mee dat je het moet 'verversen' en ontwikkelen. Dit betekent dat er nieuwe arrangementen ontwikkeld moeten worden voor toekomstige zorg in de wijk. Bij voorkeur een coproductie van bewoners (wijkvereniging) en zorgpartijen.
- 13 De zogenaamde Kanjeraanpak werkt in de wijk op Kindcentrum Willem Alexander en in de wijk middels werkgroepen van bewoners. Dit concept lijkt zeer kansrijk als sociale wijkontwikkelingsstrategie. In overleg met de Wijkkracht, bewoners en wijkinstanties een wijkbrede Kanjerstrategie invoeren. Een belangrijk uitvoeringsonderwerp is het werken aan onderlinge contacten.
- 14 Leefbaarheid, duurzaamheid, sociale stijging van mensen op de sociale ladder. Herdefinieer deze drie algemene beleidsonderwerpen vanuit de waarden die de wijkbewoners er aan geven. Alleen zo kunnen bewoners er zich mee verbinden, mede-uitvoerder worden en de slaagkans vergroten.
- 15 Maak ruimte voor 'zelfsturing' van bewoners door het eigenaarschap voor onderdelen van de publieke ruimte over te dragen of te delen met bewoners. Bijvoorbeeld in de vorm van iets nieuws als buurt-VVE's. Door te kiezen voor zelfsturing en zelfbeheer werk je niet alleen aan nieuwe vormen van participatie en eigenaarschap, maar zijn er ook meer kansen om bewonerswensen rond groen en spelen in de wijk te realiseren. Het vraagt van bewoners en gemeente een nieuwe rolopvatting.
- 16 Steenwijk-West kent een sterke bewonersorganisatiestructuur, een sterke en sociale wijkbetrokkenheid en veel doe-activiteiten. Deze wijkpotentie kan veel beter benut worden bij het aanpakken van maatschappelijke vraagstukken op bv het gebied van duurzaamheid, sociale ontwikkelingen en fysieke zaken. Het doordecentraliseren van beleid naar de wijk en het aanspreken van bewoners als oplossers van veranderingen in plaats van doelgroep tot verandering kan leiden tot meer oplossingen en minder kosten. Keukentafelgesprekken, het plaatsen van zonnecollectoren of de dagopvang van zorgpatiënten kunnen evengoed door bewoners georganiseerd worden. Ook dit vraagt om nieuwe rolopvattingen van beide kanten.

Participatie en communicatie

- 17 Een combinatie van zelfsturing en planparticipatie is het maken van plannen vanuit cocreatie. Ofwel niet ophalen van opvattingen en dan reageren op de planvoorstellen, maar het door bewoners zelf ontwerpen van hun buurtje, straat of woning. Op diverse plaatsen in het land is daar al vergaande ervaring mee. Ontwikkel in de volgende fase van 5 jaar minimaal één keer een cocreatie-proces bij een woningproject en één keer bij een openbare ruimte-project.
- 18 Zet een dubbele informatiestrategie in.
Informatie gericht op de voorbereiding en voortgang van plannen en activiteiten. Deze lijn is zeer goed ontwikkeld en houdt deze kwaliteit overeind. De wijkkrant en de folder 'Under Construction' zijn zeer goede voorbeelden hiervan.
De tweede lijn is: communicatie gericht op de grote onzekerheid bij bewoners die niet precies weten wanneer ze de komende 10 jaar aan de beurt zijn.

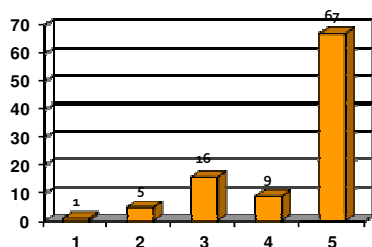
Open de discussie

- 19 Een aantal punten zijn al genoemd in de eerdere aanbevelingen. De volgende drie vraagstukken vragen om een antwoord. De bewoners van Steenwijk-West, de gemeente Steenwijkerland en Woonconcept kunnen het zich niet veroorloven hier niks mee te doen:
 - Er is sprake van armoedegroei. Dit maakt dat een bepaalde groep bewoners uit Steenwijk-West straks niet in een nieuwe woning kunnen wonen. De huidige woning voldoet wellicht niet maar geeft voldoende basiskwaliteit voor mensen met een smalle portemonnee. Er moet gezocht worden naar nieuwe creatieve vormen van wonen en combi's van renoveren, anders bouwen en/of beheren waarbij de betaalbaarheid voor huurders leidend moet zijn. Dat kan op gespannen voet staan met de woonkwaliteit en het landelijke huurbeleid, die nu leidend zijn.
 - De bestaande parkeeroplossingen worden door bewoners als onvoldoende ervaren. Het resultaat is dat bewoners hun voortuin betegelen en daar de auto parkeren of dat bewoners vinden dat een aantal lege groene grasperken beter gebruikt kunnen worden als parkeerzones. Dit zijn parkeeroplossingen maar ook oplossingen die botsen met de hoofdlijnen van de wijkvisie om het groen in de wijk te versterken en de ruimtelijke kwaliteit van de wijk overeind te houden. Het afdoen met de cijfermatige onderbouwing dat er normtechnisch voldoende ruimte is, lost deze spanning niet op.
 - De wijkvisie gaat impliciet uit van de wijk als handelingskader voor het beleid en oplossingen. Het dilemma is of je Steenwijk-West ziet als een plek waar het beleid en oplossingen bij elkaar komt of dat je Steenwijk-West ziet als de plek waar je beleid kunt ontwikkelen en/of beleidsdoelen kunt kneden op de maat van de wijk. Het is het dilemma van centrale regie voor de gehele gemeente of lokale logica als maatstaf. Is de wijkvisie een volgend proces gericht op afstemming van werk en doelen van diverse partijen of zijn de diverse partijen volgend en stemmen zij zich af op de wijkvisie?

- 20 Als laatste en afsluitend de aanbeveling om de zogenaamde werkzame stofjes niet uit het proces van de wijkvisie te halen. Dat zal leiden tot niet compenseerbaar kwaliteitsverlies:
- Het Projectbureau
 - Persoonlijk betrokkenheid van Woonconcept en het gemeentebestuur
 - De Wijkkracht
 - De Korf en de wijkvereniging/wijkplatform
 - De wijkkrant
 - De kracht van de eenvoud:
beter resultaat,
passend resultaat,
goedkoper resultaat.

Bijlage straatgesprekken

De gemeente en Woonconcept zijn samen met het wijkplatform al enige jaren met projecten ter verbetering van leefbaarheid in de wijk. Vindt u dat de leefbaarheid verbetert door deze projecten?

Vindt u dat u voldoende betrokken wordt over de ontwikkelingen in de wijk middels informatie, uitnodigingen bijeenkomsten, deelname wijkplatform, e.d.?

